

Lovende resultater fra koncept til zinkfri fravænning

Tiltag: Et koncept bestående af tre praktiske og håndgribelige tiltag har vist lovende resultater på vejen mod zinkfri fravænning.

Konklusion

- Optimeret fravænningsfoder, hyppig tildeling af opløst foder samt reduceret sammenblanding har halveret antibiotikabehandlingerne i en besætning uden medicinsk zink.

Af Tina Sørensen, konsulent, tiso@seg.es.dk

Det testede koncept er sammensat på baggrund af erfaringer fra 26 besætninger, der i 2018-2019 fravænnede uden brug af medicinsk zink. Disse besætninger havde nogle ligheder omkring sammensætningen af fravænningsfoderet, og hvordan det blev tildelt umiddelbart efter fravænning. Kombineret med eksisterende viden om fodrets indhold, foderoptagelse, smittebeskyttelse mm. blev det grundlaget for et koncept med tre elementer: 1. Optimeret fravænningsfoder, 2. hyppig tildeling af opløst foder før og efter fravænning samt 3. reduceret sammenblanding ved fravænning.

Besætningen fravænnede i forvejen uden medicinsk zink, men havde relativt mange behandlinger for diarre ved smågrisene.

Foderet til forsøgsgruppen adskilte sig på en række områder fra foderet i kontrolgruppen. Det indeholdt bl.a. sojaproteinkoncentrat fremfor sojaskrå. Generelt havde det

Foderoptagelsen efter fravænning kan være en udfordring. I konceptet fik grisene foder i langtrug.

en højere andel letfordøjelige proteinkilder inkl. syv procent vallepulver. Derudover var der fem procent hvedeklid i foderet. Både kontrol- og forsøgsfoder var uden medicinsk zink.

Foderet blev tildelt i opløst form tre-fire gange dagligt, fra grisene var cirka syv dage gamle til en uge efter fravænning.

I farestalden blev foderet tildelt i runde trug, mens der i klimastalden blev anvendt langtrug.

Efter fravænning var foderet fra kontrolgruppen tilgængeligt i automaterne i begge

grupper. Kontrolgruppen blev fodret med tørfoder både før og efter fravænning.

Ved fravænning blev grisene i forsøgsgruppen samlet i tre kuld i én klimasti, mens grisene i kontrolgruppen blev blandet.

Der blev registreret tilvækst på cirka 30 kuld i hver gruppe i farestalden, mens der i klimastalden blev registreret tilvækst og behandlinger indtil dag 35 på cirka 50 stier i hver gruppe.

Halvering af behandlede stier

I farestalden blev det undersøgt, om konceptet kunne øge tilvæksten før fravænning. Det var ikke tilfældet. I klimastalden var behandlinger og tilvækst de vigtigste parametre.

I kontrolgruppen blev 77,1 procent af stierne flokbehandlet i forsøgsperioden. I forsøgsgruppen var dette reduceret til 29,4 procent af stierne ($p < 0,0001$). Opgjort som behandlingsdage pr. gris svarede det til 3,1 dage i kontrolgruppen og 0,9 dage i forsøgsgrup-

pen ($p < 0,0001$). Andelen af behandlede stier er dermed mere end halveret, mens behandlingsdage pr. gris er cirka en tredjedel i forsøgsgruppen.

Der var for begge grupper stor variation i andelen af behandlede stier mellem ugehold.

Ud over færre behandlinger var der en tendens ($p = 0,109$) til højere tilvækst i forsøgsgruppen med 368 gram pr. dag sammenlignet med 350 gram.

Konceptet har vist en lovende reduktion i antallet af behandlinger uden en negativ effekt på tilvæksten i klimastalden.

Da afprøvningen har indeholdt tre tiltag, kan det ikke afgøres, om det er et enkelt tiltag eller kombinationen af de tre, der har forårsaget effekten.

Med den tilgængelige viden er det dog netop forventeligt, at mange besætninger vil skulle løse udfasningen af medicinsk zink med en kombination af fodertiltag og ændringer i management. Dette koncept har vist sig som et godt bud.

Fakta

- Der er cirka halvdet år til, at det er slut med medicinsk zink. Løsningen vil være forskellig mellem besætninger. Det anbefales derfor, at arbejdet med udfasningen starter allerede nu. Tag f.eks. testen på www.zinkguide.dk sammen med din dyrlæge eller rådgiver og lav en plan for, hvad der skal optimeres for at blive klar til fravænning uden medicinsk zink.